

VAI BIOLOĢISKĀ CŪKKOPĪBA LATVIJĀ VAR BŪT SAIMNIECISKI IZDEVĪGA?

LAP 2014-2020 pasākuma 16 "Sadarbība" 16.1. apakšpasākuma projekta Nr. 19-00-A01612-000003
«Latvijas cūkkopības ilgtspējīga attīstība uz antibiotiku brīvas un bioloģiskas saimniekošanas pamatiem» ietvaros

AREI Bioekonomikas nodaļas
vadošais pētnieks Dr.oec. Alberts Auziņš
vadošā pētniece Dr.oec. Agnese Krieviņa
pētniece Ieva Leimane

LAI ATBILDĒTU, ESAM VĒRTĒJUŠI:

Pilna ražošanas cikla
ekonomiskais rezultāts

Ieņēmumu potenciāls

Ražošanas izmaksas
(ēdināšana, investīcijas)

Tirgus iespējas

Tirgorientētai bioloģiskai cūkkopībai

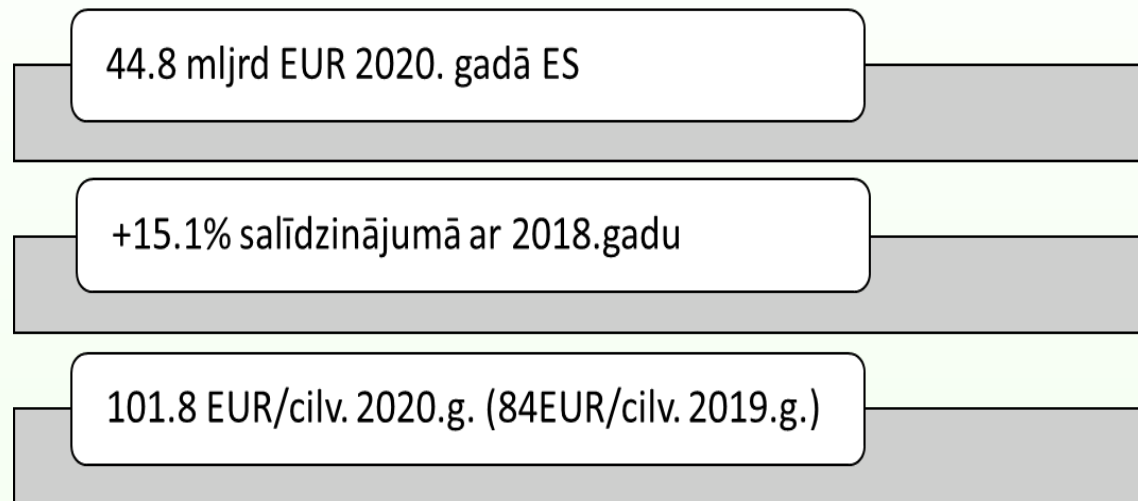

VAI VAJAG?

VAJAG!

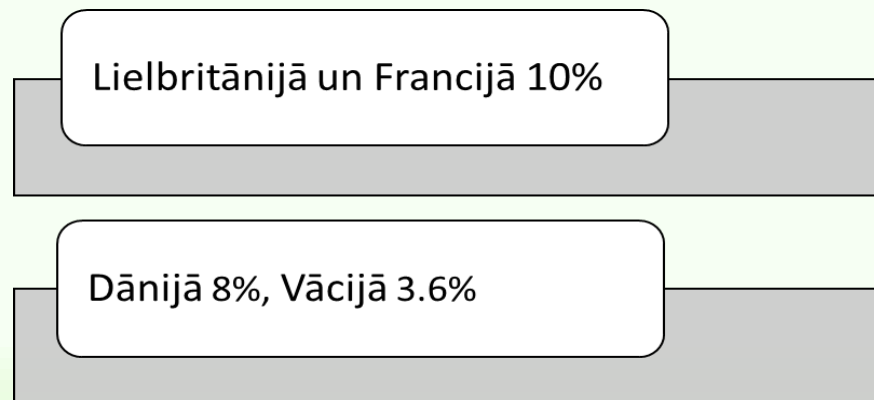
Bioloģiskās pārtikas tirgus vērtība ES valstīs turpina augt:

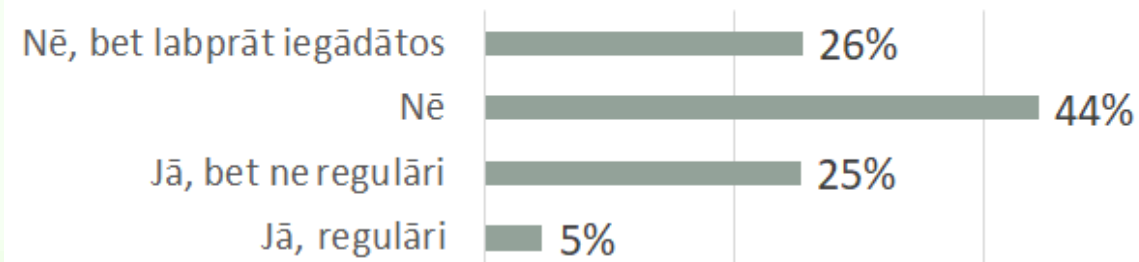
Bio pārtikai tērējam
LV ~ 6 EUR,
LT ~18 EUR,
EE ~32 EUR vidēji gadā

Bio pārtikas tirgus:
LV 1.5%, LT 1%, EE 2.7%
no kopējā

Bio pārtikas produktu struktūrā cūkgaļa nav populārāko produktu klāstā:

Vai esat kaut reizi iegādājies svaigu cūkgaļu ar bio marķējumu (n=815)

INTERESANTI!

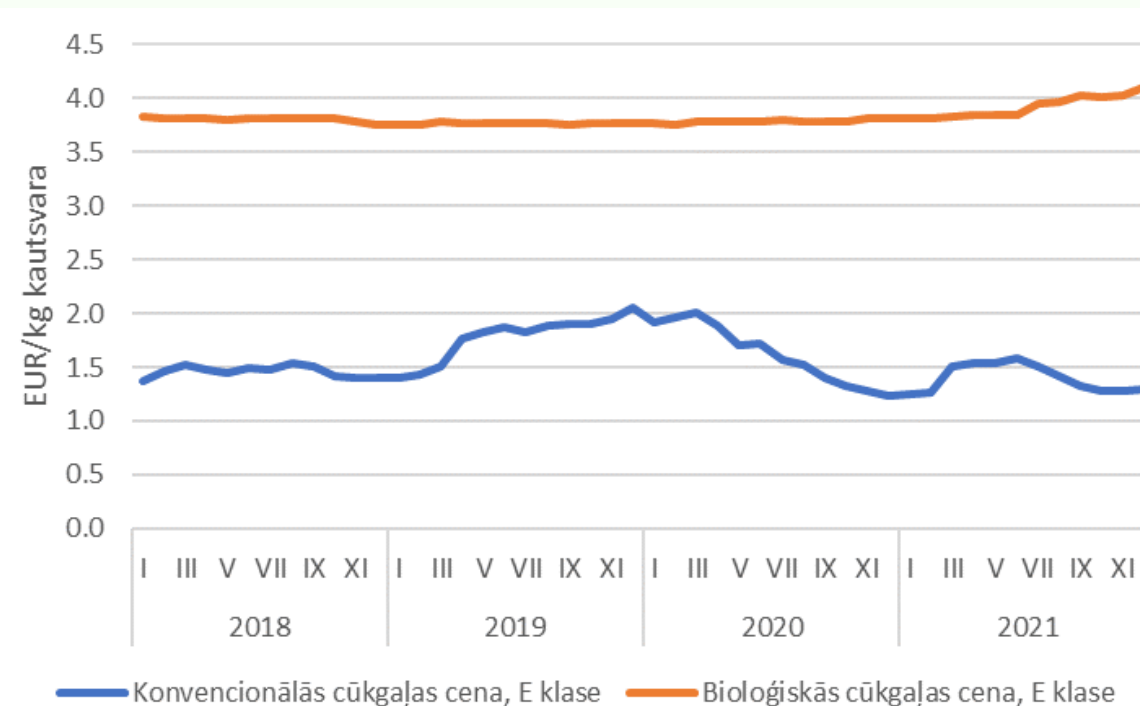
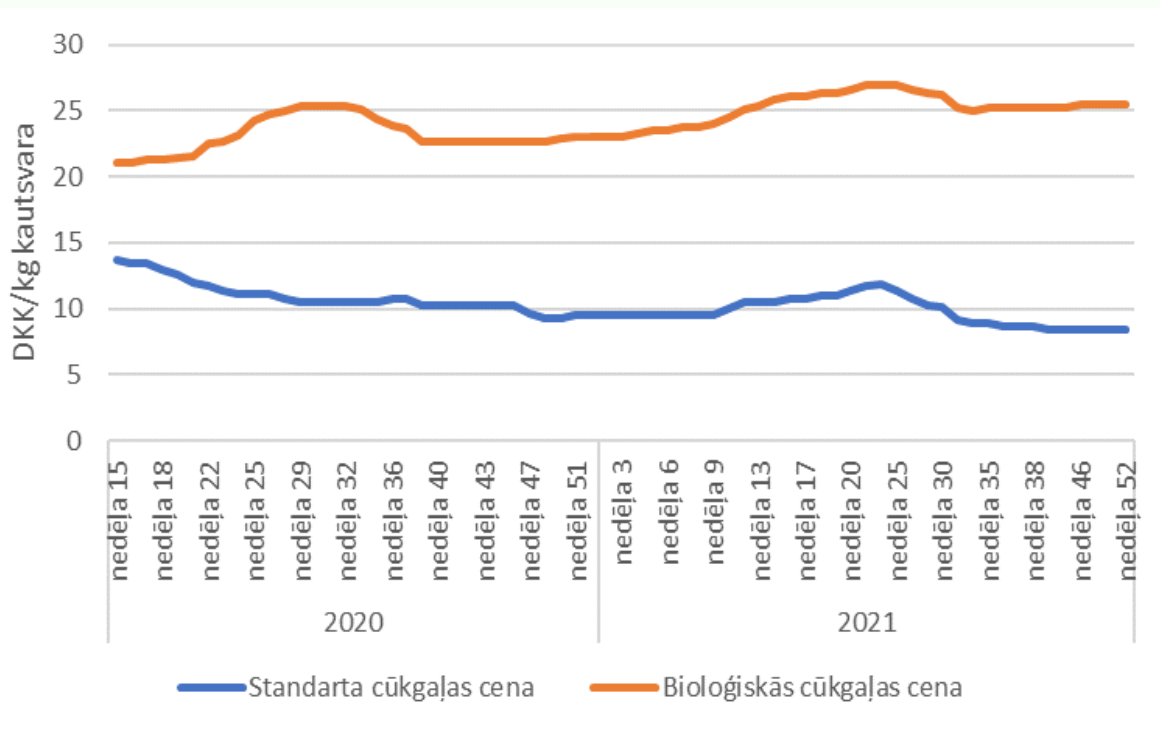

Bio cūkgaļas ražotāju cena kopumā ir stabilāka un 2.2-2.4 reizes augstāka:

Dānijā

un

Vācijā

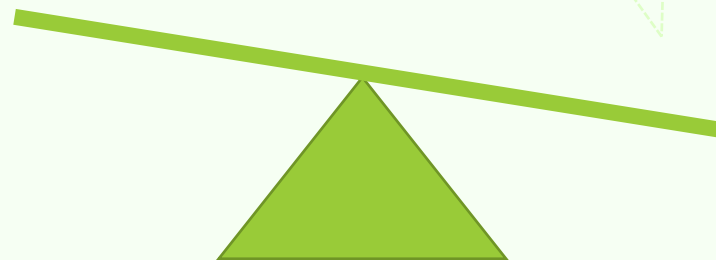

TĀTAD:

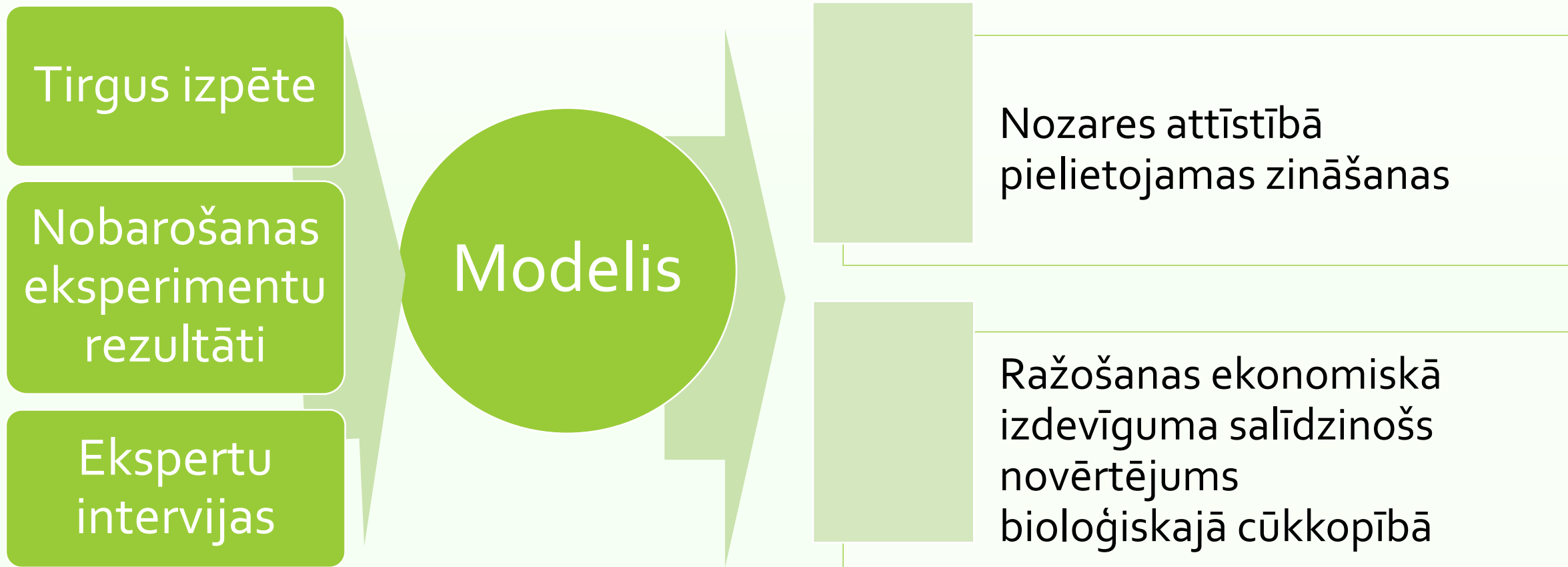

AUGOŠS PIEPRASĪJUMS PĒC
BIOLOĢISKI AUDZĒTAS
CŪKGAĻAS IR

VAI VARAM
RADĪT
PIEDĀVĀJUMU?

PROCESS UN REZULTĀTS

MODEĻI:

VAI BIOĻĢISKĀ
CŪKKOPĪBA LATVIJĀ
VAR BŪT EKONOMISKI
IZDEVĪGA?

- Salīdzināti divi saimniekošanas modeļi: konvencionālais un bioloģiskais
- Aptverts pilns ražošanas cikls
- Saimniekošanas mērogs: 1000 sivēnmātes
- Pamatpieņēmums rezultātu interpretācijai: konvencionālajā saimniekošanas modelī ieņēmumi nosedz izmaksas (sanāk pa «nullēm»)

MODELĒŠANAS ELEMENTI UN GAITA

MODEĻA
STRUKTŪRA

MODELĒŠANAS
GAITA

GANĀMPULKA
STRUKTŪRA

CŪKU KUSTĪBA

DARBĪBAS
IZMAKSAS

ĒDINĀŠANA
UN BARĪBAS
PATĒRIŅŠ

CENAS

REZULTĀTI

Konvencionālais
modelis

Pieņēmumi
par
atšķirībām

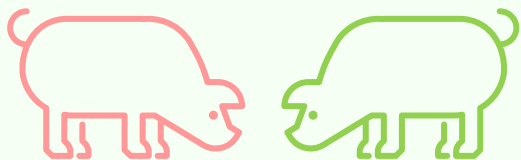
Bioloģiskā modeļa aprēķini uz
pieņēmumu un konvencionālā
modeļa bāzes

MODELĒŠANAS PIENĒMUMI: ganāmpulka struktūra un cūku kustība

izrietoši:

bioloģiskajā modelī
relatīvi (par ~17%)
zemāks saražotās
produkcijas apjoms

- Cūku pārdošana gaļai:
 - konvencionālā ražošana - 110 kg dzīvsv.
 - bioloģiskā ražošana – 130 kg dzīvsv.
- Sivēni līdz atšķiršanai:
 - konvencionālā ražošana – 0-8 kg dzīvsv.
 - bioloģiskā ražošana – 0-14 kg dzīvsv.
- Atšķirtie sivēni:
 - konvencionālā ražošana – 8-30 kg dzīvsv.
 - bioloģiskā ražošana – 14-30 kg dzīvsv.
- Krišanas koeficients atšķirīgs sivēniem līdz atšķiršanai (10% pret 15%)
- Mazāks metienu skaits bioloģiskajā ražošanā (2.3 pret 1.9), mazāks dzīvu dzimušo sivēnu skaits metienā (13 pret 11.8)

MODELĒŠANAS PIENĒMUMI: barošana un barības patēriņš

izrietoši

bioloģiskajā modelī ir
augstāks barības patēriņš:

- nobarojamo cūku
barošanā par 18%,
- atšķirto sivēnu barošanā
par 31%

Barošanas shēmas **atšķiras** bioloģiskajā un konvencionālajā ražošanā:

- atšķirīgi periodi
- atšķirīgs dažādu saturu barības patēriņš, piemēram:

Bioloģiskajā ražošanā **netiek** izmantots piena aizstājējs

MODELĒŠANAS PIENĒMUMI: cūku un barības cenas

izrietoši:

cūku pārdošanas un
barības iegādes cenu
attiecība ir būtiska

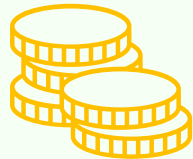
- Cūku pārdošanas cena bioloģiskajā ražošanā **x2.4** (balstoties uz Eiropas tirgu monitoringu)
- Barības cena bioloģiskajā ražošanā **x2.6** (ekspertu intervijas, ņemot vērā situāciju 2022.gada janvārī)
- Cūku un barības cenas konvencionālajā ražošanā - 2022.gada janvāris (uzsvars uz saimniekošanas ietekmi, nevis tirgus svārstību ietekmi)
- Nobarojamām cūkām – izmantota cena, pie kuras sanāk pa «nullēm» (lai būtu iespējams veikt salīdzinājumu)

MODELĒŠANAS PIENĒMUMI: darbības izmaksas

izrietoši

darbības izmaksas (bez
investīcijām) uz
produkcijas vienību
bioloģiskajā modelī vidēji
par 60% augstākas

- Darbaspēks (PLE) bioloģiskajā ražošanā **x1.5**
- Bioloģiskajā ražošanā lielāks kurināmā (proporcionāli platībai) un ūdens patēriņš
- Veterinārās izmaksas bioloģiskajā ražošanā **80%** no atbilstošajām izmaksām konvencionālajā ražošanā
- Augstākas biomateriāla/apsēklošanas izmaksas bioloģiskajā ražošanā (EUR 15 pret **EUR 18** uz vienu sivēnmāti metienam)
- Salmu izmantošana bioloģiskajā ražošanā

MODELĒŠANAS PIENĒMUMI: investīcijas

izrietoši:

investīcijas uz 1 sivēnmātes
vietu bioloģiskajā modelī par
46% augstākas
nolietojums uz 1 produkcijas
vienību par 44% augstāks

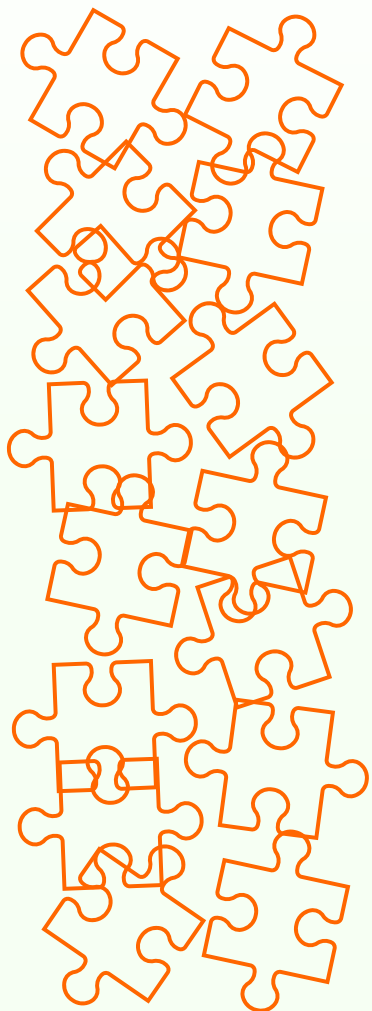
- Telpu vajadzība bioloģiskajā ražošanā $\times 1.9$ m² uz cūkas vietu
- Kopējā investīcijas telpām bioloģiskajā ražošanā $\times 1.6$
- Kopējās investīcijas iekārtām/aprīkojumam bioloģiskajā ražošanā $\sim 90\%$ no atbilstošajām investīcijām konvencionālajā ražošanā
- Investīciju nolietojums (amortizācija) – vidējais kalpošanas laiks telpām 25 gadi, iekārtām/aprīkojumam – 5 gadi

REZULTĀTI (pilns ražošanas cikls, 1000 sivēnmātes)

Rādītāji	Konvencionālais modelis		Bioloģiskais modelis	
	EUR	Daļa ieņēmumos	EUR	Daļa ieņēmumos
Ieņēmumi:	4 570 595	100.0 %	9144789	100.0 %
Nobarojamo cūku pārdošana	4 509 805	98.7 %	9 001 046	98.4 %
Pārdotais gaļas apjoms, kg dzīvsv.	2 778 236	-	2 307 960	-
Pārējie ieņēmumi (brākēto cūku pārdošana)	60 790	1.3 %	143 743	1.6 %
Pārdotais gaļas apjoms, kg dzīvsv.	94 881	-	91 937	-
Barības izmaksas	2 833 847	62.0 %	6 897 312	75.4 %
Ražošanas bruto rezultāts (marža)	1 736 748	38.0 %	2 247 477	24.6 %
Citas izmaksas:	829 357	18.1 %	1 111 091	12.1 %
Veterinārās izmaksas	67 612	1.5 %	40 941	0.4 %
Personāla izmaksas	483 840	10.6 %	725 760	7.9 %
Biomateriālu / mākslīgās apsēklošanas izmaksas	34 500	0.8 %	34 200	0.4 %
Elektro un siltumenerģijas izmaksas	200 291	4.4 %	233 590	2.6 %
Pakaišu (salmu) izmaksas	480	0.0 %	31 200	0.3 %
Pārējās izmaksas	42 634	0.9%	45 400	0.5%
EBITDA*	907 391	19.9 %	1 136 386	12.4 %
Ieguldījumu nolietojums	907 391	19.9 %	1 094 297	12.0 %
EBIT	0	0.0 %	42 089	0.5 %

CEĻA MAIZEI:

- Bio pārtikas tirgus ES valstīs turpina pieaugt, cūkgaļa nav starp TOP produktiem, tomēr tai ir pieprasījums, arī Latvijā.
- Bio cūkgaļas ražotāju cena ir stabilāka un vidēji 2.4 x augstāka
- Pieprasījuma veidošanos var vadīt: (i) uzlabot produktu pieejamību, (ii) uzsvērt vietējo izcelsmi, (iii) izglītēt par priekšrocībām
- Kamēr gaidām «jauno normālo», attiecība starp barības izmaksām un cūku pārdošanas cenu ir svarīga, arī bio cūkkopībā. To var risināt.
- Tirgū kā dabā – vieta tukša nepaliek. Ja mums nebūs savas bio cūkgaļas, tad tirgus nišu te aizpildīs (i) importēti bio cūkgaļas produkti; (ii) citas bio gaļas.

... tas mums viss,
paldies!

AREI, Bioekonomikas nodaļa
Struktoru iela 14, Rīga